

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет Міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

СОЦІОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Обсяг	3 кредити (90 год.)
Семестр, рік навчання	5 семестр 3-й рік навчання
Дні, час, місце	Платформа zoom онлайн, Французький б-р, 24/26, за розкладом
Викладач (-і)	Каменська Тетяна
Контактний телефон	+0984925723
Е-mail	nikadevichya@gmail.com
Робоче місце	кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій
Консультації	Онлайн-консультації на платформі Zoom. Очні консультації: Французький б-р, 24/26, ауд. 40, щотижнево за розкладом.
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна „Соціологія особистості» вивчає соціальну сутність особистості як важливої цілісної одиниці усіх соціально-психологічних та соціальних процесів і явищ.
Місце дисципліни в освітній програмі:	Дисципліна відноситься до курсів вільного вибору. Знання, уміння і навички з «Психології», «Соціальної психології», «Основ соціоінженерної діяльності» передують даній дисципліні. А знання, уміння і навички з «Соціології особистості» потрібні для вивчення дисципліни «Соціологія освіти та сучасним освітнім технологіям», «Соціології конфлікту», «Гендерної соціології».
Мета курсу.	Мета: – удосконалити знання студентів про соціальну сутність особистості, та доповнити їх вмінням досліджувати взаємозв'язки параметрів соціальних структур та особистісних якостей людей у відповідних соціальних процесах.
Завдання дисципліни:	<ul style="list-style-type: none"> - Розширити уявлення про багатогранність соціальних сфер життя у суспільстві, які впливають на особистість людини, і які змінюються зусиллями окремих особистостей. - Навчитися досліджувати основні механізми взаємодії особистості з соціальними структурами. - Розглядати та вивчати у соціологічному дискурсі особистість як сукупність суспільних відносин, як продукт суспільства, культури. - Відстежувати основні соціальні фактори формування та реалізації соціальної ідентичності особистості в українському суспільстві.
Компетентності	СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
Очікувані результати	РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

ОПИС КУРСУ

<p>Форми методи навчання</p>	<p><i>i</i> Курс буде викладений у формі лекцій (14 год.), практичних (16 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (60 год.). Викладання та вивчення навчальної дисципліни здійснюється наступними методами:</p> <p>У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: лекція, пояснення, дискусія; – наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація; – методи формування практичних умінь і особистісних якостей: дискусії, імітаційні ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією. <p>Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та навчально-методичною літературою та статистичними даними й виконанням практичних завдань: складання тематичного тезаурусу, есе, складання реферату,</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Змістовий модуль 1. Соціогуманітарні концепції особистості</p> <p>Тема 1. Предмет соціології особистості та основні категорії аналізу</p> <p>Об'єкт, предмет соціології особистості.</p> <p>Основні елементи соціологічного аналізу особистості: людина, індивід, особистість.</p> <p>Основні риси особистості: - певна міра незалежності, автономності від суспільства; - наявність самосвідомості, самооцінки, самоконтролю; - наявність внутрішньої духовної структури (потреби, інтереси, цінності, мотиви, соціальні норми, переконання (чинники, що детермінують активність особистості). Типологізація особистості: психологічні та соціально-психологічні, антропологічні та соціологічні типи особистості</p> <p>Соціологічне тлумачення особистості.</p> <p>Взаємозв'язок соціології особистості з іншими науками.</p> <p>Тема 2: Філософсько-соціологічні концепції та теорії особистості</p> <p>Марксистська концепція особистості: розгляд особистості через категорію - праця.</p> <p>Ролева теорія особистості: поняття соціального статусу и соціальної ролі (Дж. Мід, Т. Парсонс, Р. Мертон).</p> <p>Особистість в теорії символічного інтеракціонізму: процес формування -концепції свого «Я» (Дж. Мід, Ч. Кулі). Соціодраматична теорія особистості (Е. Гофман).</p> <p>Поведінкова теорія особистості: концепція - оперантної поведінки (Б. Скінер).</p> <p>Психоаналітична теорія особистості З. Фрейда: структура свідомості та структура особистості.</p> <p>Гуманістична теорія особистості Э. Фрома і А. Маслоу: особистість як творча істота.</p> <p>Змістовий модуль 2. Соціальні аспекти розвитку особистості</p> <p>Тема 3. Соціалізаційні процеси формування особистості</p> <p>Соціалізація особистості. Соціалізація особистості як процес інтеграції індивіда у суспільство. Агенти соціалізації та їх специфіка у формуванні особистості. Етапи соціалізації особистості: дитинство,</p>

	<p>юність, молодість, зрілий вік, старість. Соціалізація дорослих. Проблеми соціального віку та статі особистості. Вікова періодизація. Стаття як соціокультурна характеристика. Самотність як соціальна проблема.</p> <p>Тема 4. Ідентифікація особистості</p> <p>Ідентифікація особистості. Ідентифікація особистості як визначення людини у соціальному просторі. Ідентичність як відчуття збігу зовнішнього та внутрішнього Я. Види ідентичності: статеві, гендерні, сімейні, економічні, громадянські, мовні, конфесійні та інші.</p> <p>Соціально-структурний аспект ідентифікації. Ідентифікаційні практики як віднесення себе до певних позицій у соціальному просторі.</p> <p>Соціально-статусна ідентичність.</p> <p>Відчуженість як соціальна проблема особистості. Свобода і безпека особистості. Життєві труднощі та стратегії їх подолання.</p> <p>Соціальна адаптація особистості: поняття, підходи, стадії, фактори.</p> <p>Культуротворчість та типи індивідуальності: архаїчна особистість, антична особистість, особистість середніх віків, особистість епохи Відродження та Просвіти.</p>
<p>Перелік рекомендованої літератури</p>	<p>1. Мейжис І.А. Соціологія особистості Навчальний посібник для студентів факультетів соціології університетів. м. Миколаїв. 2017. 205 с.</p> <p>2. Поведінкові стратегії населення як чинник модернізації (досвід емпіричного дослідження) / За ред. О. Злобіної. К. : Інститут соціології НАН України, 2012. С. 5–20, 119–122.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <p>1. Гідденс Е. Соціологія / Е. Гідденс. – М. : Академ-Пресс, 2004. С. 34–54</p> <p>2. Злобіна О., Тихонович В. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. К.: Стилос, 2001.</p> <p>3. Іванченко А. В. Соціалізація і соціальне виховання: Навч. посіб. Житомир: Полісся, 2006.</p> <p>4. Культура суспільство – особистість: Навчальний посібник / За ред. Л. Скокової. К., 2006.</p> <p>5. Циба В. Т. Соціологія особистості: системний підхід (соціально-психологічний аналіз): Навч. посіб. К., МАУП, 2000.</p> <p>6. Мид Дж. Г. Я і організм; Я і суб'єктивне; «І» і «me»; «I» і «me» как фазы человеческого Я (фрагменты из книги «Разум, Я и общество») / Перевод</p> <p>7. Тарасенко В. І. Проблема соціальної ідентифікації українського суспільства (соціотехнологічна парадигма) / НАН України, Ін-т соціології. К., 2004.</p> <p>8. Кули Ч. Соціальна самість. Первичні групи / Американська соціологічна думка: Тексти. М.: МГУ, 1994. С. 172-179. [Електронний ресурс]. - Код доступу: web-local.rudn.ru/web-local/prep/rj/files.php?f=pf...</p> <p>9. Оруелл Дж. «1984» Роман / Дж. Оруелл. (будь-яке видання).</p> <p>10. Гофман І. Представлення себе другим в повсякденній житті / І. Гофман ; [пер. с англ. А. Д. Ковалева]. – М. : SocioLogica, 2001. 306 с.</p> <p>11. Культура – суспільство – особистість: Навчальний посібник / За ред. Л. Скокової. К., 2006.</p>

	<p>12. Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд, дії. Львів: Укр. технології, 2005.</p> <p>13. Муляр В. І. Самореалізація особистості як соціальна проблема (філософсько-культурологічний аналіз). Житомир, 1997.</p> <p style="text-align: center;">15. Електронні інформаційні ресурси</p> <p>1. Інститут соціології НАНУ http://www.i-soc.com.ua/institute/</p> <p>2. Соціологічна асоціація України http://www.sau.kiev.ua/</p> <p>3. http://www.nbu.gov.ua/ - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.</p> <p>4. https://niss.gov.ua/ - Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. Наукова бібліотека</p> <p>5. Одеського національного університету ім.І.І. Мечникова. Офіційний сайт http://lib.onu.edu.ua/</p> <p>6. https://classroom.google.com/c/NTk1MTI1MjEwNTg4</p>
--	--

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється наступними методами:

- опитування за програмним матеріалом, який викладається на лекціях;
- обговорення дискусійних питань, що розглядаються на семінарських заняттях;
- відпрацювання практичних навичок;
- оцінювання виконання самостійної роботи;

Форма підсумкового контролю – іспит. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінки поточного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю - усний іспит.

Схема розподілу балів:

Кількість балів за поточний контроль – 60 б.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль іспит – 40 б.

Критерії оцінювання поточного контролю: оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на семінарських заняттях та при виконанні самостійної роботи.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту) за навчальну дисципліну, якщо він виконав усі види практичних робіт, передбачених робочою програмою незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр.

Повторне складання іспиту з метою покращення оцінки не допускається.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів

Метод	Форма	Бали	максимум
Усний контроль	Опитування	2 бали	8
Поточний контроль	Робота на семінарах	8 бали	32
Індивідуальне самостійне завдання		5 бали	20
Підсумковий контроль (Іспит)	Іспит (усний)	40 балів	40
			100

Самостійна робота здобувачів.

форми	методи контролю	строки здачі завдань
Складання реферату	Реферат	<i>Студент обирає форму самостійної роботи. Тему та строк виконання обговорює з викладачем.</i>
Тезаурус	Тезаурус	
Есе	Есе	

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Реферат	5	вміння студента працювати з науковою літературою та обирати в ній матеріал за визначеною темою
Тезаурус	5	вміння студента працювати із спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Есе	5	самостійність, логічність розкриття теми, аналіз думок та висловлювань за темою інших авторів, аргументовані особисті висновки

Критерії оцінювання під час іспиту

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
30-40 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
25-29 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак містять певні (несуттєві) неточності, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
15 - 24 балів	достатні знання навчального матеріалу, неточні відповіді, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів;
10 -14 балів	слабкі знання частини навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладу матеріалу, слабе застосування теоретичних знань при розв'язанні практичних прикладів;
1- 9 балів	слабкі знання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння розв'язувати практичні приклади.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо перекладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перекладання іспиту можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначає Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо відвідування та записень:	Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача,

	стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.
<i>Мобільні пристрої</i>	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.